

Tehdään se
yhdessä!

Toimenpideohjelma kiusaamisen,
väkivallan ja häirinnän
ennaltaehkäisemiseksi ja siihen
puuttumiseksi

Sivistyslautakunta 12.10.2021 §36:

<https://mantsala.oncloudos.com/kokous/20213035-4-1.PDF>

Hyvinvointiseminaari 1.2.2022

Janne Mäkinen
opetuspäällikkö
kunnan turvallisuusvastaava

Toimenpideohjelma

1. Sitouttava kouluyhteisötyö
2. Henkilöstön ja johdon osaamisen edistäminen
3. Koko kouluyhteisöä sitouttavat toimenpiteet
4. Hyvinvoinnin mittarit
5. Sosiaalisia ja tunnetaitoja kehittävät ohjelmat
6. Kiusaamisen ehkäisy varhaiskasvatuksesta kouluihin
7. Kiusaamistilanteiden käsittelyä kehittävät ohjelmat
8. Kiusaamisen selvittämisen kirjaaminen
9. Otetaan käyttöön toimintamalli lainvastaisiin tekoihin puuttumiseksi
10. Oppimisyhteisöjen turvallisuuskulttuurin edistäminen
11. Jatkuva ryhmäyttäminen ja sosiaalisen kiinnittymisen edistäminen
12. Koulunuorisotyön kehittäminen
13. Restoratiivisten lähestymistapojen käyttö (pilotointi)
14. Tukioppilastoiminnan kehittäminen
15. Ankkuritoiminta

1. Sitouttava koulu yhteistyö

- Mäntsälän opetuspalveluiden koordinoima 9 kunnan yhteishanke
- OKM vahva ohjausrooli
- Kouluvalmentajat ovat aloittaneet työskentelyn lukuvuoden 2021-2022 alussa
 - Työntekijät ovat lunastaneet paikkansa nuorten keskuudessa
 - Työnkuvaa kouluvalmentajille muodostetaan
 - tulossa kouluvalmentajan käsikirja
- Vahva yhteistyö Keusoten kanssa
- Poissaolojen portaiden käyttöönotto
- poissaolojen juurisyihin puuttuminen, mm. kiusaaminen, väkivalta a häirintä

2. Henkilöstön ja johdon osaamisen edistäminen

- Kaikille yhteinen koulu –hanke
 - syksy 2021 yhteensä 21 koulutusta
 - kevät 2022 yhteensä 15 koulutusta
- Käynnistymässä systeemisen hyvinvointityön johtamisen koulutuskokonaisuus rehtoreille
- Lukuvuosina 2019-2021 kaikkien koulujen yhteisenä toimintakulttuuria ohjaavana teemana on ollut hyvinvointi ja turvallinen arki. Tällä on luotu vahvaa pohjaa osaamisen edistämiseksi.
- Kuraattoreja ja psykologeja on koulutettu ja koulutetaan määrätietoisesti terapiat etulinjaan-hankkeen kautta IPC ja Coolkids-menetelmä osaajiksi (masentuneiden ja ahdistuneiden lasten ja nuorten lyhytterapiaohjelma).

3. Koko kouluyhteisöä sitouttavat toimenpiteet

- Kiva koulu-ohjelma kaikissa kouluissa
- Kouluvalmentajien työnkuvassa yhteisöllisyyttä lisäävän työn rooli, esim. kuukausittaiset koko koulun tempaukset (haasteet kouluyhteisölle, teemapäivät ja niihin liittyvä oheistoiminta), erilaista toimintaa koulupäivien aikana (välituntitoiminta)
- Oppilaskunnan roolin vahvistaminen yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksissa
- Molemmissa yläkouluissa on tukioppilastoimintaa
- Oppilaskunnan hallituksen jäsenille ja tukioppilaille koko kunnassa yhteinen koulutus kiusaamisen vastaiseen työhön liittyen (rahoitus syksy 2022)
 - oppilaskuntien ja tukioppilaiden muu osallistaminen maaliskuun loppuun mennessä
- Mäntsälän kapinan vuosipäivän yhteydessä
 - viikolla 9 Myllymäen koulun oppilaskunnan idean mukaista toimintaa kouluilla – t-paitojen jako

4. Hyvinvoinnin mittarit

- Kyselyitä hyödynnetään koulu-, tulosalue ja palvelualueilla
 - lukuvuosisuunnitelmien ja oppilashuollon toimintasuunnitelman arviointi,
 - Kiva-kyselyn, kouluterveyskyselyn, Tea-viisarin tulokset
- Mäntsälän kunnan hyvinvointiseminaari 1.2.2022 toteutetaan yhteistyössä Keusoten ja hyvinvointipalveluiden kanssa. Poliittisilla päätöksentekijöillä on myös oma roolinsa hyvinvointiseminaarissa.
 - Tämän ja muun valmistelun kautta nostetaan tulosalueen yhteisiä tavoitteita ja toimenpiteitä.
 - Tämän lisäksi tulosalueella tuetaan koulukohtaisen työn edistämistä.
- Hankeraportointeja hyödynnetään vaikuttavuuden arvioinnissa

5. Sosiaalisia ja tunnetaitoja kehittävät ohjelmat

- Kiva koulun malli toiminnan perustana (Kiva oppitunnit)
- Ops:n sisällöt ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ohjaavat opetuksen järjestämistä
- Erilaisia ohjelmia kouluilla ja opettajilla käytössä - yhteistä ohjelmarakennetta ollaan luomassa

6. Kiusaamisen ehkäisy varhaiskasvatuksesta kouluihin

- Osana Varhaiskasvatuksen tasa-arvohanketta (2021-2022) on laadittu suunnitelma lapsen suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.
- Suunnitelma on yhteinen sekä varhaiskasvatukseen että esiopetukseen.
- Henkilöstöä koulutetaan suunnitelman käyttöönottoon keväällä 2022.
- Lisäksi käynnissä kaikille yhteinen varhaiskasvatus – hanke

7. Kiusaamistilanteiden käsittelyä kehittävät ohjelmat

- KiVa Koulu® on Turun yliopistossa kehitetty näyttöön perustuva kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma.
- *Koulutustarve tunnistettu, koulutus pyritään järjestämään syyskaudella 2022*
- *Pitkin vuotta systemaattisesti pidettävillä KiVa-oppitunneilla avulla voidaan vaikuttaa oppilasryhmien normeihin ja siihen, miten lapset ja nuoret toimivat kiusaamista havaitessaan.*
- Tämä edellyttää myös kaikilta yhteisön aikuisilta selkeää viestiä siitä, että kiusaamista ei hyväksytä.
- *Toinen tavoite on tehokas puuttuminen esille tuleviin kiusaamistapauksiin: tähän KiVa tarjoaa selkeät ohjeet, joiden takana on vahva tutkimusnäyttö.*
- *Kolmanneksi, KiVa tarjoaa työkalut jatkuvaan oman koulun tilanteen seurantaan jokavuotisten online-kyselyiden ja niistä saatavan palautteen muodossa.*
- KiVa sisältää materiaalia myös vanhemmille.

8. Kiusaamisen selvittämisen kirjaaminen

- Kirjaaminen osana Kiva –toimintamallin mukaista seurantaa
- tavoitteena yhteiset kirjaamiskäytänteet seurannan ja raportoinnin toteuttamiseksi
- Kirjaamista ja toimenpideohjelmia käsitellään seuraavan kerran rehtorikokouksessa 3.2.2022

9. Otetaan käyttöön toimintamalli lainvastaisiin tekoihin puuttumiseksi

- Tavoitteena on antaa kouluille käytännön ohjeita sekä konkreettisia toimenpiteitä kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyyn kouluissa ja oppilaitoksissa.
- Opetuspalvelut käynnistää yhteistyön Keusoten, (Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen) ja poliisin kanssa.
- Yhdessä tehtävän työn laajempina tavoitteena on saada käyttöön, Etelä-Karjalan mallin mukaisesti alueellisesti yhteinen ohjeistus, jonka mukaisesti lainvastaisiin tekoihin puututaan.

10. Oppimisyhteisöjen turvallisuuskulttuurin edistäminen

- Järjestyssäännöt kouluissa laaditaan lukuvuosittain
- Käytössä suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä
- Kaikilla kouluilla käytössä turvallisuuskansiot
- yhteinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jossa koulukohtaiset osiot
- Opettajien tehtävänä huolehtia luokan ilmapiiristä ja oppilaiden turvallisuudesta ja hyvinvoinnista osana opetusryhmän toimintaa: jatkuva ryhmäyttäminen ja kannustava ilmapiiri
- oppilashuoltohenkilöstö mukana yhdessä tehtävässä työssä
- rehtori vastaa koulun toiminnasta. Tukena turvallisuusvastaava ja tarvittaessa turvallisuusryhmä
- Opetuspalveluiden turvallisuuskoordinaattori

Opetuspalveluiden kiusaamisen vastaisen tiimin havaintoja

- ✓ Yläkouluilla haastavaa huolehtia luokan ilmapiiristä ja ryhmäyttämisestä, jos luokanohjaaja näkee omaa luokkaa harvoin
- ✓ Vuosikelloon tulisi huomioida vahvemmin koko koulun ryhmäytykset / luokittain, pitkin lukuvuotta
- ✓ Oppilailla ja henkilöstöllä suuri tarve kuntatasoisesti yhteisöllisyyttä ylläpitäviin tapahtumiin: suunnitelma Koronaexitin osana
- ✓ Suunnitteilla kouluvalmentajien toimesta “vauhtipäivät”, eli molemmille / kaikille yläkouluille yhteinen tapahtuma, jossa eri rasteja ja eri toimijoita kunnasta = koko kunnan yhteisöllisyyttä luovaa toimintaa
- ✓ Rovaniemen hyvinvointimalli?
- ✓ Mieli Ry:n hyvinvoinnin taitomerkki?

Tehdään se yhdessä!

11. Jatkuva ryhmäyttäminen ja sosiaalisen kiinnittymisen edistäminen

- Kohdan 10 yhteydessä tarkasteltu ao. asiaa

12. Koulunuorisotyön kehittäminen

- Yhteistyömallien pilotteja käynnistetty yläkouluissa
- Tavoitteena vahvistaa nuorisotyöntekijöiden läsnäoloa nuorten arjessa myös vapaa-ajalla (mm. nuorisotilatyö)
- Toimenpiteen avulla vahvistetaan koulun ja nuorisotyön yhteistyön tavoitteita ja rakenteita
- Nuorisotyön rooli vahvistuu tilanteissa, jos opiskelija ei osallistu opintoihin

13. Restoratiivisten lähestymistapojen käyttö (pilotointi)

- ihmissuhteita korjaavien menetelmien käyttöönottoa kouluissa on pilotoitu yksittäisissä kouluissa (mm. Verso –toiminta).
- Mahdollinen pilotti kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan.
- Toimintatavan käytöstä keskustelua rehtorikokouksessa 3.2.2022

14. Tukioppilastoiminnan kehittäminen

- Alakouluissa kummiluokkatoimintaa
- Tukioppilastoiminnan vahvistaminen nivelvaiheessa
 - Teamsin kautta etätapaaminen kaikille 6-luokan oppilaille keväällä 2022 tukioppilaiden kanssa: etukäteen mahdollisuus laatia kysymyksiä tukioppilaille.
 - kouluvalmentajien rooli vahva
 - koulukuraattorien mahdollinen yhteistyörooli huomioitava
 - tarkoitettu yläkouluun siirtymistä jännittäville oppilaille.
- Tukioppilastoimintaa myös nivelvaiheessa 9. lk:ien ja lukion välillä.
- Myös ensimmäisenä lukiovuonna on vahvaa tutortoimintaa aloittaville opiskelijoille.
- Toisena vuonna on mahdollisuus osallistua tutorina toimiseen. Seurakunta on vahvasti mukana tutoreiden koulutuksessa.

15. Ankkuritoiminta

- Itä-Uudenmaan poliisin kanssa toteutettava Ankkuritoiminnan yhteistyömuoto on osa Mäntsälän kunnan toimintamallia.

Vahvistettava

- Ankkuritiimin toiminnasta tietoa kouluille ja tiimin kokoonpano tiedoksi kouluille: mahdollisuus ottaa yhteyttä tarvittaessa.
- Rehtorikokouksessa esittely asiasta: kasvot tutuiksi myös kouluissa – esim. jalkautuminen kouluille, nuorisotyön toiminnan esittely oppilaille ja kouluille.

Oppilaan turvallisen
oppimisympäristön edistäminen
kuuluu kaikille!

*Meidän kunnassamme on
nollatoleranssi kiusaamiselle,
häirinnälle, sosiaaliselle syrjinnälle ja
väkivallalle.*

Tehdään se
yhdessä!

Kiitos 😊

Janne Mäkinen
opetuspäällikkö
kunnan turvallisuusvastaava

janne.makinen@mantsala.fi

puh. 040 314 5285

facebook

<https://www.facebook.com/Mantsalanopetuspalvelut/>

Mäntsälän opetuspalvelut

28. tammikuu klo 8.44 · 🌐

Mäntsälän kunnanvaltuusto on hyväksynyt kouluja koskevan toimenpideohjelman kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi. Toimenpideohjelma sisältää 15 erilaista toimenpidettä. Mäntsälässä on nollatoleranssi kiusaamiselle, häirinnälle, sosiaaliselle syrjinnälle ja väkivallalle. Oppilaan turvallisen toimintaympäristön edistäminen kuuluu kaikille. Tutustu toimenpideohjelmaan:

<https://mantsala.oncloudos.com/kokous/20213057-10-1.PDF>

VERSO
OHJELMA